

Зовнішнє незалежне оцінювання 2014 року з української мови і літератури (2 сесія)

Зміст завдання та правильна відповідь	Відповідність завдання Програмі зовнішнього незалежного оцінювання з української мови і літератури
Частина 1 Українська мова	
1. <i>Апостроф</i> на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка пір..їнка, трав..янистий, зів..яти	Орфографія. Правила вживання апострофа
2. Антонімічну пару вжито в прислів'ї Малі діти – малий клопіт, а підроснуть – буде великий.	Лексикологія. Антоніми
3. Правильною є форма займенника в словосполученні на тім березі ріки	Морфологія. Займенник. Особливості відмінювання
4. Другий склад наголошений у слові завдання	Орфоепія. Наголос, наголошені й ненаголошені склади
5. Граматичну помилку допущено в реченні Степ розлігся перед мандрівником, який переливався барвами весняного цвіту.	Синтаксис. Складне речення
6. Спільнокореневим до слова «сонний» є спросонку	Будова слова. Словотвір. Основні способи словотворення
<p>Прочитайте текст і виконайте завдання 7–10.</p> <p>(1) Дуб здавна постає як символ незламної сили, могутності та переможного довголіття. (2) У селі (В,в)ерхня Хортиця, яке нині перетворилося на передмістя Запоріжжя, височить дуб-велетень, вік якого понад вісімсот років. (3) Ще за часів (К,к)іївської Русі з брунатного жолудя проклюнувся паросток і, набираючи сили, згодом перетворився на розлоге дерево. (4) Під ним проходили мешканці (П,п)івденних степів, у його затінку вони відпочивали, ховалися від дощу або палючого сонця. (5) Нині над дубом-велетнем мчать реактивні лайнери, пролітають штучні супутники (З,з)емлі, а він, як і колись, живе, зеленіє, задумливо шумить серед безкраїх рідних обширів.</p>	

7. Синонімом до прикметника «розлоге» в третьому реченні тексту є слово гіллясте	Лексикологія. Синонім
8. З маленької букви в тексті треба писати слово (П,п)івденних	Орфографія. Правопис великої літери
9. Простим є речення третє	Синтаксис. Види речень у сучасній українській мові
10. Відокремленою обставиною ускладнено речення третє	Синтаксис. Просте ускладнене речення. Відокремлені додатки, обставини
11. Підкреслені букви позначають однаковий звук у кожному слові рядка якби, гвалт, екзистенція	Фонетика. Позначення звуків мовлення на письмі
12. Редагування потребує сполука в рядку упродовж місяця, на протязі місяця	Лексикологія. Лексичне значення слова
13. Помилку в написанні слова допущено в рядку кипарис, азимут, косінус	Орфографія. Написання слів іншомовного походження
14. Усі слова треба писати зі сполучною буквою о в рядку тисяч..літній, гірнич..рудний, світ..гляд, дощ..мір	Орфографія. Написання складних слів
15. Букву е на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка кл..котіти, прич..пити, р..шітце	Орфографія. Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [e], [и], [o] в коренях слів
16. Букву в треба писати на місці обох пропусків рядка ..лада (керівні органи), ..лада (право керувати кимось або чимось)	Лексикологія. Лексичне значення слова
17. Помилку у відмінюванні іменників допущено в рядку концерт Олега Білоноженко	Морфологія. Іменник. Особливості вживання та написання відмінкових форм
18. Порушено норму відмінювання числівника в рядку Швидкість бігу гепарда – від сто двадцяти до сто сорока кілометрів за годину.	Морфологія. Числівник. Типи відмінювання кількісних числівників
19. Немає помилок у дієслівних формах рядка мовчимо, відповіси, клеїмо	Синтаксис. Дієслово. Словозміна дієслів I та II дієвідміни

<p>20. Між однорідними членами речення й узагальнювальним словом треба поставити тире в рядку (розділові знаки пропущено) В обручі робили прорізи куди вмонтовували маленькі дзвіночки металеві пластини-брязкальця усе, що могло видавати дзвін.</p>	<p>Морфологія. Синтаксис. Просте ускладнене речення. Речення з однорідними членами</p>	
<p>21. Складносурядне речення утвориться, якщо серед варіантів продовження речення «Земля не може жити без сонця ...» вибрати а людина – без щастя.</p>	<p>Синтаксис. Складне речення. Складносурядне речення</p>	
<p>22. Прочитайте речення. <i>Надходить пора переміщення барв (1) а сині верховіття дерев на рожевому тлі неба ще розгойдують у собі блакитно-сизі відтінки (2) і відчуваєш (3) скрізь причаїлися невидимі полохливі тіні (4) тому стало і повніше навколо (5) і більш тривожно на серці.</i> Кому треба ставити на місці всіх цифр, ОКРІМ З</p>	<p>Синтаксис. Розділові знаки в різних видах речення</p>	
<p>23. Прочитайте речення. <i>Студентка, [...] перевтому, блискуче склала іспит.</i> Замість пропуску можуть стояти всі слова, ОКРІМ не дивлячись на</p>	<p>Морфологія. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника</p>	
<p>24. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово). Щодня ми реалізуємо себе, (1) виявляючи своє ставлення (2) до навколишнього світу, і найповніше, (3) найглибше (4) цей процес відбувається в мовленні під час повсякденного спілкування.</p>	<p>Морфологія</p>	
<p>(1)виявляючи</p>		<p>дієприслівник (форма дієслова)</p>
<p>(2)до</p>		<p>прийменник</p>
<p>(3)найглибше</p>		<p>прислівник</p>
<p>(4)цей</p>		<p>займенник</p>

25. Установіть відповідність між фразеологізмом і його значенням.		Фразеологія. Фразеологізми
гнути кирпичу	зазнаватися	
мотати на вус	помічати	
водити за носа	обдурювати	
ловити гав	байдикувати	
26. З'ясуйте, який розділовий знак треба ставити на місці пропуску в кожному наведеному реченні.		Синтаксис. Способи відтворення чужого мовлення. Речення з прямою мовою
кома	«Наша артіль бідна, – сказав старий [...] – і кидати шаланду в морі не годиться».	
двокрапка	«Сьогодні ж додому, – повторив Сахно і додав [...] – Ходімо подарунки дітям купувати».	
лапки	«Як дивно все відбувається. Як дивно! [...] – думав Микола.	
тире	«Стій, – гукав на неї Іван, [...] звідки ти приїхала?»	
27. Установіть відповідність між видом односкладного речення та його прикладом.		Синтаксис. Односкладні речення
називне	Криштальний промінь сміливого сонця.	
означено-особове	Поверни золоті її очі, сині хвилі і вітер весни.	
неозначено-особове	Гостей зустрічали щиро, з хлібом-сіллю.	
безособове	Шкода даремно згаяного часу.	
28. З'ясуйте, яким членом речення є виділені слова.		Синтаксис. Граматична основа речення. Другорядні члени речення
підмет	<i>Учора</i> шнє ніби сон, що випурхнув з очей.	
присудок	Щирі друзі <i>гличика</i> не поб'ють.	
означення	На десерт подали сік <i>із полуниць</i> .	
обставина	Перехожі <i>з подивом</i> поглядали на дівчину.	

Читання й аналіз тексту

Прочитайте текст (цифри в дужках позначають номери рядків)
і виконайте завдання 29–36.

«Мальовані історії»: українська версія

(1–6) «Комікс» – загальнозживаний термін, який у перекладі означає «кумедний». Щоправда, нині в Європі власне коміксами називають лише видане в Америці, французи найменували це «стрічка малюнків», японці – «манга» тощо. Українські майстри, які працюють у цьому жанрі, називають такі твори «мальованими історіями». Словом, кожна нація має свій продукт з особливою назвою й походженням. Схожий лише спосіб висловлювання, решта – геть різне.

(7–12) У свідомості пересічної людини слово «комікс» найчастіше асоціюється з чимось комічним і несерйозним, тож не дивно, що й ставлення до коміксів іноді відповідне: мовляв, легке читиво для тинейджерів. Та скептики були б, напевно, здивовані, зазирнувши в минуле й побачивши одну з перших «мальованих історій» у японському монастирі XII ст. Базові прийоми жанру, рухи й жести персонажів були запозичені саме з цих найперших робіт.

(13–28) Загалом історію коміксів сміливо можна споріднювати з наскельним живописом. Давні люди не просто намагалися зобразити картину – це був сюжет, низка подій, наприклад полювання на звіра. «Перші письмена, імовірно, трансформувалися в ієрогліфи, – розповідає художник Олексій Чебикін. – У єгиптян це взагалі суцільний комікс! Або візьмімо китайське письмо: ієрогліф «будинок» справді схожий на будинок, ієрогліф «людина» має «стовбур», «руки-ноги»... Із Греції до нас прийшла традиція навколо ікони малювати життя! Подивившись на розписи церков за тамтешнім канонам, можна прочитати майже все Святе Письмо. Там якраз і поєднано зображення святого з текстовим супроводом». Традицію оповідей у малюнках було помічено в XVI–XVII ст., коли в Барселоні та Валенсії почали поширювати малюнки для простого люду. Це були перекази життя святих у вигляді невеликих відбитків гравюр на кольорових аркушах. У Європі й Штатах у теперішньому вигляді мальовані історії ввійшли в обіг майже водночас, та практичні американці перші поставили це на комерційну основу. Першим бізнес-коміксом стали історії про Жовтого Хлопчика – «Yellow Kid». Правда, сьогодні Європу й Америку швидкими темпами заповнює азійська, передусім японська, традиція.

(29–42) Як і в усьому, у створенні коміксів японці дотримуються традицій. Манги досі малюють тушшю, вони чорно-білі й послідовність картинок ведуть ззаду наперед – згідно з канонами місцевого правопису. Такої самої послідовності автори наполегливо просять дотримуватися під час видання перекладів – мовляв, від цього кардинально залежить правильність сприймання історії. Адже це, на перший погляд, нехитре мистецтво здатне проникати у свідомість значно глибше, швидше й непомітніше, ніж література чи кіно. Майстерно переданий у формі коміксу «меседж» може слугувати ефективним рушієм, чи навіть засобом певного впливу. У цьому, зокрема, переконаний Віталій Сікарчук, більш знаний під псевдонімом Пекельного Бульби. «За освітою я вчитель, свого часу викладав у школі, – каже він. – І комікс ставав у пригоді, щоб показати учням той чи інший приклад. Цей жанр не має аналогів – він невибагливий, не вимагає особливої підготовки. Є, звісно, комікси, виконані на високому рівні, але водночас можна малювати абсолютний примітив у сенсі виконання, і це сприйматимуть!»

(43–50) В Україні навіть тоді, коли ще не відоме було слово «комікс» і не знані були приклади мальованої історії з Європи, цей жанр поступово розвивався. Серед корифеїв – графік-ілюстратор Георгій Малаков. У дитинстві він вигадував зразки цього жанру – жив у Києві під окупацією, придумував героїв, зображував сюжети про війну... Відомий художник Ігор Вишинський, автор багатьох ілюстрацій до дитячої літератури, створював повноцінні комікси про друзів-художників. Придумував їм образи, кумедні ситуації, розповідав про уявну державу в центрі Європи, де були представники різних націй. Твір займав понад 300 сторінок.

(51–58) Нині в нас мистецтво «мальованих оповідей» теж активно розвивається, але комікси рідко виходять на широку публіку. Опитані «коміксистки» бачать два шляхи виживання. Перший – це «йти» в російські видавництва, адже вітчизняних зразків жанру в чистому вигляді практично ніде не друкують. Другий – ховатися в арт-підпіллі, що рясно квітне в мережі Інтернет і в самвидаві. «Офіційні видання, на жаль, надають перевагу російськомовному продукту, як і преса чи кінематограф, – каже О. Чебикін. – У нашій країні досі вважають, що ринок сусідів ширший, тож випускати російською – економічно вигідніше».

(59–74) З огляду на непевний статус вітчизняних «мальованих історій» говорити про власну сучасну школу коміксу поки що рано. Однак це може бути нашою перевагою. «Відсутність школи має свої плюси: не існує обмежень, – уважає Пекельний Бульба. – Може, це і вплине на розвиток, на створення своєрідної течії в нас». Проте, на думку Олексія Чебикіна, школа української мальованої історії таки формується:

«Наша школа справді дуже відрізняється від французької, російської, молдовської... Мені важко схарактеризувати ці особливості... Різниця в графічному матеріалі. Школа української графіки була завжди відмінна й відокремлена від європейської, хоча закорінена вона саме в Європі – перші її представники навчалися у Німеччині. Багато хто здобував освіту в Росії знову-таки від художників, які навчалися в Італії. У Львові своя ситуація: вони й до 1920 року мали тісні стосунки з Польщею та Німеччиною, і це відчутно... Київська Русь дала свій симбіоз, коли грецька школа, що прийшла з Візантії, поєдналася зі скандинавським мінімалізмом і структурою. І в нас згодом з'явилося «реалістичне бароко», коли зображення ніби щільно переплетене з декоративним трактуванням: звідти наші примітивісти, яких ми знаємо. Українська графіка близька до латиноамериканської».

(75–80) Хай там як, ми маємо величезний простір для творчості в галузі коміксу, невичерпний потенціал, неймовірну кількість власних супергероїв, є що обігрувати, де розвернутися, і кожен може знайти своє. Тож навіть у сьогоднішніх обмежених умовах ентузіасти знаходять один одного й, не чекаючи «манни з неба», чи то пак від видавців, вигадують спільні проекти, фестивалі, віртуальні спільноти тощо. Словом, є надія, що наша «мальована історія» житиме!

За Н. Михайловою, журнал «Міжнародний туризм»

29. «Пекельний Бульба» – творчий псевдонім Віталія Сікарчука	Розвиток мовлення. Текст як середовище функціонування мовних одиниць
30. Варваризм «меседж», ужитий у тексті (рядки 35–36), можна було б замінити зі збереженням його контекстуального змісту словом послання	Розвиток мовлення. Текст як середовище функціонування мовних одиниць
31. У тексті НЕ РОЗКРИТО мікротему, наведену в рядку специфіка українських шанувальників коміксів	Розвиток мовлення. Поділ тексту на абзаци, мікротеми
32. Відповідають позиції Олексія Чебикіна щодо особливостей вітчизняної традиції творення коміксів (рядки 62–74) усі твердження, ОКРІМ Вітчизняна графіка у творенні коміксів найбільш подібна до європейської, з якою мала давні постійні зв'язки.	Розвиток мовлення. Тема й основна думка висловлювання

33. НЕПРАВИЛЬНИМ стосовно тексту є висновкове твердження в рядку Комікси не варто використовувати в навчальному процесі через їх сильний вплив на свідомість.	Розвиток мовлення. Тема й основна думка висловлювання
34. За типом мовлення текст є розповіддю з елементами роздуму	Розвиток мовлення. Тексти різних стилів, типів, жанрів мовлення
35. Ідею тексту найточніше передає фрагмент, наведений у рядку ...ми маємо величезний простір для творчості в галузі коміксу, невичерпний потенціал, неймовірну кількість власних супергероїв, є що обігрувати, де розвернутися... (рядки 75–77).	Розвиток мовлення. Тема й основна думка висловлювання
36. Думку про те, що комікси є універсальним для людства жанром, підтверджують усі фрагменти тексту, ОКРІМ У свідомості пересічної людини слово «комікс» найчастіше асоціюється з чимось комічним і несерйозним, тож не дивно, що й ставлення до коміксів іноді відповідне: мовляв, легке читиво для тинейджерів (рядки 7–9).	Розвиток мовлення. Текст. Основні ознаки тексту: зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність
Частина 2 Українська література	
37. Образ гордої красуні, яка сміливо захищає власну гідність, є у творі «Бондарівна»	Усна народна творчість. Балада «Бондарівна»
38. Про київського князя Святослава («Слово про похід Ігорів») йдеться в рядку «Ізронив злате слово, з сльозами змішане»	Давня українська література. «Слово про похід Ігорів»
39. Рядки <i>Зброю співаю і мужа, що перший з надмор'їв троянських, Долею гнаний нещадно, на берег ступив Лавінійський</i> оригінально переробив Іван Котляревський	Література кінця XVIII – початку XX ст. Іван Котляревський. «Енеїда»

<p>40. Народну пісню <i>«Ой під вишнею, під черешнею / Стояв старий з молодою, як із ягодою»</i> адресовано возному Тетерваковському</p>	<p>Література кінця XVIII – початку XX ст. Іван Котляревський. «Наталка Полтавка»</p>
<p>41. Рядки <i>Шляхи життя важкі і грузні: працюй – зморивсь чи не зморивсь. Він полюбив огонь у кузні, під молотом, що все іскривсь</i> присвячено Іванові Франку</p>	<p>Література кінця XVIII – початку XX ст. Іван Франко. Біографічні відомості про письменника</p>
<p>42. <i>«Запорожжя споконвіку було серцем українським, на Запорожжі воля ніколи не вмирала, давні звичаї ніколи не забувались»</i>, – пише Пантелеймон Куліш</p>	<p>Література кінця XVIII – початку XX ст. Пантелеймон Куліш. «Чорна рада»</p>
<p>43. Думка з Першого послання Іоанна Богослова <i>«Коли хтось каже: «Я люблю Бога», а брата свого ненавидить, – неправду мовить. Хто любить Бога, той нехай любить і брата свого»</i> є суголосною провідній ідеї твору <i>«І мертвим, і живим, і ненарожденним...»</i></p>	<p>Література кінця XVIII – початку XX ст. Тарас Шевченко. «І мертвим, і живим, і ненарожденним...»</p>
<p>44. <i>«Ця дівчина не просто так, Маруся. / Це – голос наш. Це – пісня. Це – душа»</i> – сказано про героїню роману у віршах</p>	<p>Література XX ст. Ліна Костенко. «Маруся Чурай». <i>Знати</i> теоретико-літературне поняття <i>роман у віршах</i></p>

<p>45. Персонажа давньогрецької міфології, зображеного на малюнку, згадано у творі «Кавказ»</p>		<p>Література кінця XVIII – початку XX ст. Тарас Шевченко. «Кавказ»</p>
<p>46. «Любові всевишній присвячується» твір «Три зозулі з поклоном»</p>		<p>Література XX ст. Григор Тютюнник. «Три зозулі з поклоном»</p>
<p>47. «Росте Антонич, і росте трава, / і зеленіють кучеряві вільхи», – писав про себе автор поезії «Різдво»</p>		<p>Література XX ст. Богдан-Ігор Антонич. «Різдво»</p>
<p>48. Василь Стефаник започаткував в українській літературі стильову течію експресіонізму</p>		<p>Література XX ст. Василь Стефаник. Місце і роль митця в літературному процесі. <i>Знати</i> теоретико-літературне поняття експресіонізм</p>
<p>49. «Шумить, гуде Тополівка. До Лавріна Запорожця приїхали гості» – так починається оповідь про події твору Олександра Довженка</p>		<p>Література XX ст. Олександр Довженко. «Україна в огні»</p>

<p>50. Справжнє прізвище автора твору «Тигролови» – Лозов'ягін</p>	<p>Твори українських письменників-емігрантів. Література ХХ ст.</p>
<p>51. «Моя зброя – сміх!» – так пояснював своє мистецьке покликання Остап Вишня</p>	<p>Література ХХ ст. Остап Вишня. Місце і роль митця в літературному процесі</p>
<p>52. Образи соняшника й сонця, що символізують поета й поезію, створив Іван Драч</p>	<p>Література ХХ ст. Іван Драч. «Балада про соняшник»</p>
<p>53. Народну «Пісню про Байду» переосмислює («У Полтаві на риночку...») героїня твору «Маруся Чурай»</p>	<p>Література ХХ ст. Ліна Костенко. «Маруся Чурай»</p>
<p>54. Рядки <i>Можна вибрать друга і по духу брата, Та не можна рідну матір вибирати</i> написано Василем Симоненком</p>	<p>Література ХХ ст. Василь Симоненко. «Лебеді материнства»</p>
<p>55. «У Томську мене перехопила залізнична агентура НКВС. Арешт, суд, вирок: за втечу із заслання – три роки вже ув'язнення в таборі. Так я потрапив у «Бамлаг» (Байкало-амурський лагерь)», – згадував Іван Багряний</p>	<p>Твори українських письменників-емігрантів. Іван Багряний. «Тигролови»</p>

56. Синтез мистецтва й антимистецтва, елітарної й масової культури, іронічно-сміхового й серйозного ставлення до дійсності – це характерна риса постмодернізму		Сучасний літературний процес. <i>Орієнтуватися</i> в основних тенденціях розвитку сучасної літератури; знати літературні угруповання 1980–1990-х років, найвизначніших представників літератури. <i>Визначати</i> найхарактерніші ознаки постмодернізму
57. Установіть відповідність між назвами двох творів одного автора.		Давня українська література. Література кінця XVIII – початку XX ст. Література XX ст.
«Маруся Чурай»	«Українське альфреско»	
«Сон» («У всякого своя доля»)	«Катерина»	
«О земле втрачена, явися!..»	«Як добре те, що смерті не боюсь я»	
«Всякому місту – звичай і права»	«Бджола та Шершень»	
58. Установіть відповідність між жанром і персонажем твору.		Література кінця XVIII – початку XX ст. Література XX ст.
роман	Яким Сомко	
поема	Іван Гонти	
п'єса	Терпилиха	
повість	Наум Дрот	
59. Установіть відповідність між персонажами того самого твору.		Література кінця XVIII – початку XX ст. Література XX ст.
Уля Розсоха	Мокій Мазайло	
Кирило Тур	Богдан Черногор	
Палагна	Марічка Гутенюк	
Мелашка Балаш	Лаврін Кайдаш	

60. Установіть відповідність між письменником і висловлюванням про нього.		Давня українська література. Література кінця XVIII – початку XX ст. Література XX ст.
Микола Хвильовий	<i>«У його творі заковано вибір, що невблаганно поставав перед українським комуністом, роздвоюючи його свідомість: вибір між вірністю фанатичній догмі й синівською любов'ю до Матері-України...»</i>	
Остап Вишня	<i>«Багато його усмішок – це розгорнуті сцени, де дійові особи живуть і діють немовби на підмостках, вони такі сценічно довершені, що самі просяться, аби їх зіграли...»</i>	
Іван Котляревський	<i>«Він зробив цю м'яку, виразну, сильну, багату мову літературною, і українська мова, яку тоді вважали місцевою говіркою, з його легкої руки залунала так голосно, що звуки її рознесли по всій Росії...»</i>	
Григорій Сковорода	<i>«Добрими старими шляхами, обминаючи казенні “стовпи неотесані”, але не обминаючи доріг європейської науки, мандрував по Україні і сіяв у людських серцях мудрість любові та самопізнання, задоволення в сродній праці та совісті – як чистий кришталі...»</i>	
Частина 3 Власне висловлення		
61. Прочитайте наведений текст. <i>У житті людина може досягати різних висот. Багато хто прагне владарювати, керувати, бути значною й помітною фігурою. А дехто вважає, що й маленька людина може приносити велику користь. Чи заслуговує маленька людина на ту ж повагу, що й людина з високими амбіціями?</i> Викладіть Ваш погляд на цю проблему.		Розвиток мовлення